

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 619/2023
07.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Дубравке Дамјановић и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због кривичног дела злоупотреба службеног положаја у подстрекавању из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 34. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Драгана Богдановића и браниоца окривљеног ББ - адвоката Славише Војиновића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Краљеву – Посебно одељење за сузбијање корупције К-По4. 68/19 од 09.12.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу КЖ1-По1-7/23 од 04.04.2023. године, у седници већа одржаној дана 07.11.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Драгана Богдановића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Краљеву – Посебно одељење за сузбијање корупције К-По4. 68/19 од 09.12.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу КЖ1-По1-7/23 од 04.04.2023. године, у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се овај захтев у преосталом делу и у целости захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ - адвоката Славише Војиновића, одбацују.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Краљеву – Посебно одељење за сузбијање корупције К-По4. 68/19 од 09.12.2022. године, поред окривљених ВВ и ГГ, оглашени су кривим:

- окривљени ББ због извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 1 године, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 14.09.2018. године до 03.10.2018. године,

- окривљени АА због извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја у подстрекавању из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 34. КЗ, за које му је суд

претходно утврдио казну затвора у трајању од 10 месеци и кривичног дела помоћ учиниоцу након извршеног кривичног дела у подстрекавању из члана 333. став 2. у вези става 1. у вези члана 34. КЗ, за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 3 месеца, те је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 1 године, а које казне ће окривљени ББ и окривљени АА издржавати у просторијама у којима станују са применом електронског надзора, с тим да окривљени не смеју напуштати просторије у којима станују осим у случајевима прописаним Законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусте просторије у којима станују, суд ће одредити да остатак казне издрже у Заводу за извршење казне затвора.

Према окривљеном ББ је изречена и мера безбедности забрана вршења позива, делатности и дужности и одлучено је о трошковима кривичног поступка, у односу на све окривљене, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде. Истом пресудом обавезани су сви окривљени да оштећеном Геронтолошком центру из ... солидарно плате на име истакнутог имовинскоправног захтева износ од 2.794.500,00 динара, у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу КЖ1-ПО1-7/23 од 04.04.2023. године, делимично су усвојене жалбе бранилаца окривљених АА, ББ, ВВ и ГГ и пресуда Вишег суда у Краљеву – Посебно одељење за сузбијање корупције К-По4. 68/19 од 09.12.2022. године преиначена, само у делу одлуке о имовинскоправном захтеву, тако што је Апелациони суд, на основу члана 258. став 4. ЗКП оштећеног – Геронтолошки центар из ... упутио да имовинскоправни захтев у целини оствари у парничном поступку, док су жалбе Вишег јавног тужиоца у Краљеву, Посебно одељење за сузбијање корупције и бранилаца окривљених АА, ББ, ВВ и ГГ, у преосталом делу, одбијене као неосноване и првостепена пресуда у непреиначеном делу, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости, поднели су, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП:

- бранилац окривљеног АА - адвокат Драган Богдановић, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и предмет врати првостепеном суду на поновну одлуку или исте преиначи и окривљеног АА ослободи од оптужбе;

-бранилац окривљеног ББ - адвокат Славиша Војиновић, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде преиначи и окривљеног ББ ослободи од оптужбе или исте укине и предмет врати на поновно суђење.

Врховни суд је, у смислу члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Врховном јавном тужиоцу, те је одржао седницу већа о којој, у смислу члан 488. став 2. ЗКП, није обавестио јавног тужиоца и браниоце окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке, на којој седници је размотрио списе предмета са пресудама против којих су захтеви поднети, те је по оцени навода и предлога у захтевима бранилаца окривљених, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је неоснован у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен, а захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ је недозвољен и нема законом прописан садржај.

Као разлог подношења захтева за заштиту законитости бранилац окривљеног АА - адвокат Драган Богдановић истиче повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, коју образлаже наводима да чињенични опис радње извршења кривичног дела дат у изреци правоснажне пресуде не садржи битна обележја кривичног дела злоупотреба службеног положаја у подстрекавању из члана 359. став 3. КЗ, као ни битна обележја кривичног дела помоћ учиниоцу након извршеног кривичног дела у подстрекавању из члана 333. став 2. у вези става 1. КЗ.

Наиме, по ставу одбране, изрека првостепене пресуде би требало да садржи опис радње извршења кривичног дела подстрекавања - време и место извршења кривичног дела, последицу извршења и узрочно-последичну везу између радње извршења и последице, а умишљај подстрекача би требало да обухвата и свест о узрочној вези између радње подстрекавања и одлуке да се изврши кривично дело. У изреци првостепене пресуде се само наводи да је окривљени АА „наговорио окривљеног ББ директора Геронтолошког центра у ... да правном лицу ПД „SIT SYSTEMS“ ДОО из Београда прибави противправну имовинску корист, те наговорио окривљеног ДД и окривљеног ГГ радника у котларници Геронтолошког центра у ... да њему и окривљеном ББ помогну након извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја. Из чињеничног описа не произилази на који начин је то окривљени АА подстрекао ББ да изврши кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. КЗ. Поред изнетог, образлажући повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП бранилац окривљеног наводи и да је Апелациони суд својом пресудом КЖ1-По1-7/23 од 04.04.2023. године делимично преиначио пресуду Вишег суда у Краљеву и то у делу одлуке о имовинскоправном захтеву, усвајајући жалбе бранилаца и да је суд у вези са тим навео да се основано жалбама бранилаца окривљених првостепена пресуда суштински побија због одлуке о имовинскоправном захтеву, којом су сви окривљени обавезани да општећеном солидарно исплате на име истакнутог имовинскоправног захтева износ од 2.794.500,00 динара, будући да је остало неразјашњено, која количина пелета и угља је стигла у Геронтолошки центар, након извршења предметних кривичних дела. По ставу одбране, из наведеног става Апелационог суда, произилази да чињеничним описом нису обухваћена сва битна обележја кривичног дела злоупотреба службеног положаја у подстрекавању из члана 359. став 3. КЗ, а како то произилази из законског одређења овог дела.

Одредбом члана 34. КЗ у ставу 1. прописано је да ко другог са умишљајем подстрекне да изврши кривично дело, казниће се казном прописаном за то кривично дело.

Подстрекавање је облик саучесништва, којим се умишљајно наводи друго лице да изврши кривично дело. Одредбом Кривичног законика, којом је регулисано подстрекавање (члан 34.КЗ) није прописана радња подстрекавања. То може бити свака радња која се креће у распону од благог наговарања, па до неких форми принуде. На пример, то може бити поред осталог, молба, обећање или давање поклона, плаћање за дело на које се подстрекава, наговарање...

Из списка предмета произилази да је окривљени АА, у стању урачунљивости, свестан свог дела и да је исто забрањено, при чему је хтео извршење истог, умишљајно подстрекао окривљеног ББ на извршење кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ, а окривљеног ДД и окривљеног ГГ умишљајно подстрекао на извршење кривичног дела помоћ учиниоцу након извршеног кривичног дела из члана 333. став 2. у вези става 1. КЗ и то наговарањем, па је тако наговорио окривљеног ББ, директора Геронтолошког центра у ... да правном лицу ПД „SIT SYSTEMS“ ДОО из Београда прибави имовинску корист, и наговорио окривљеног ДД, власника и директора ПД „Палета ДД“ ... и окривљеног ГГ, радника у котларници Геронтолошког центра у ... да њему и окривљеном ББ помогну након извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја, тако што је након спроведеног поступка јавне набавке пелета Геронтолошком центру и добијањем посла од стране предузећа ПД „SIT SYSTEMS“ ДОО из Београд наговорио окривљеног ББ да се са окривљеним ВВ договори да се пелет не испоручи, да закључи фиктивни уговор о купопродаји од 12.12.2016. године, да од окривљеног ВВ прими фиктивни рачун – отпремницу од 12.12.2016. године, којом се наводно пелет испоручује Геронтолошком центру у ... од стране предузећа ПД „SIT SYSTEMS“ ДОО из Београда и да потпише налог за пренос средстава од 26.12.2016. године којим се са рачуна Геронтолошког центра у ... на рачун Привредног субјекта „SIT SYSTEMS“ ДОО из Београда пребацују средства у износу од 2.794.500,00 динара, што је окривљени ББ и учинио, а потом како би прикрио чињеницу да Предузеће „SIT SYSTEMS“ ДОО из Београда није испоручило 135 тона пелета, наговорио окривљеног ДД и окривљеног ББ да потпишу фиктивни уговор о складиштењу пелета од 15.03.2017. године којим наводно Геронтолошки центар складишти 135 тона пелета у ПД „Палета ДД“ а што су окривљени ДД и окривљени ББ и учинили, а затим да би и даље прикрили извршење кривичног дела наговорио окривљеног ГГ да преко окривљеног ББ и окривљеног ДД потпишу фиктивни документ „записник о примопредаји пелета од 15.03.2017. године, деловодни број Геронтолошког центра ../17 што су исти и учинили, при томе ДД и предао овај документ, а потом наговорио окривљеног ДД да сачини и потпише фиктивну документацију о испоруци пелета Геронтолошком центру и то отпремнице, ближе означене у изреци да наводно предузеће „Палета ДД“ из ... испоручује 42 тоне пелета Геронтолошком центру у ..., а што је окривљени ДД и учинио, а затим наговорио окривљеног ГГ да наведене отпремнице потпише да је примио 42 тоне пелета од предузећа „Палете ДД“ и исте отпремнице му лично предао на потпис, а што је окривљени ГГ и потписао, иако је примио и то од непознатог лица само 17,85 тона пелета.

Имајући у виду све напред наведено, по ставу Врховног суда, из изреке првостепене пресуде произлазе све чињенице и околности које чине законска обележја кривичног дела злоупотреба службеног положаја у подстрекавању из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 34. КЗ и кривичног дела помоћ учиниоцу након извршеног кривичног дела у подстрекавању из члана 333. став 2. у вези става 1. у вези члана 34. КЗ, за које је окривљени АА оглашен кривим правноснажном пресудом, укључујући и радњу извршења подстрекавања – умишљајно подстрекао и то „наговарањем“, а које су описане у изреци исте. Наиме, у изреци правноснажне пресуде детаљно су описане радње, које је критичном приликом окривљени АА предузео са умишљајем у циљу подстрекавања окривљеног ББ на извршење кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ као и окривљених ДД и ГГ на извршење кривичног дела помоћ учиниоцу након извршеног кривичног дела из члана 333.КЗ, јер је окривљеног ББ наговорио да закључује фиктивне уговоре, прима фиктивне рачуне, потписује налог

за пренос средстава, пребацује средства, а касније наговорио и окривљеног ГГ да потпише фиктивни документ – записник о примопредаји пелета, да окривљени ДД сачини и потпише фиктивну документацију о испоруци пелета – отпремнице, а окривљеног ГГ да наведене отпремнице потпише...

Поред изнетог, одредбом члана 359. став 1. КЗ прописано је да службено лице које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе какву штету или теже повреди права другог, казниће се затвором од 6 месеци до 5 година, а у ставу 3. прописано је да ако вредност прибављене имовинске користи прелази износ од 1.500.000,00 динара учинилац ће се казнити затвором од 2 до 12 година.

Имајући у виду цитирану законску одредбу, те чињеницу да из изреке правноснажне пресуде произилази да је, у конкретном случају, окривљени АА умишљајно подстрекао окривљеног ББ да ПД „SIT SYSTEMS“ ДОО из Београда, а на начин како је то претходно образложено, прибави противправну имовинску корист у износу од 2.794.500,00 динара, а за који износ је и оштећен Геронтолошки центар у ..., то по ставу овог суда, произлазе сви субјективни и објективни елементи кривичног дела злоупотреба службеног положаја у подстрекавању из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 34. КЗ.

Уједно, Врховни суд указује да чињеница да је Апелациони суд, у погледу одлуке о имовинскоправном захтеву упутио на парницу оштећено правно лице, није од утицаја на постојање елемената кривичног дела у питању, обзиром да из изреке правноснажне пресуде произлазе сви битни елементи кривичног дела злоупотреба службеног положаја у подстрекавању из члана 359. став 3. у вези става 1. у вези члана 34. КЗ, за које је окривљени АА, између осталог, оглашен кривим и то како радња извршења, тако и висина прибављене противправне имовинске користи, а која представља квалификаторну околност прописану ставом 3. члана 359. КЗ.

При томе, имовинскоправни захтев регулисан је у Законику о кривичном поступку посебним одредбама, које остављају суду могућност да у појединим случајевима, уколико подаци кривичног поступка не пружају поуздан основ за досуђивање имовинскоправног захтева оштећеног упуте да своја права остварују у парничном поступку.

Имајући у виду све напред наведено, неосновани се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА указује да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА– адвоката Драгана Богдановића је недозвољен, а захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ – адвоката Славише Војиновића је недозвољен и нема законом прописан садржај.

Одредбом члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, прописано је да се захтев за заштиту законитости може поднети ако је правноснажном одлуком или одлуком у поступку који је претходио њеном доношењу повређен закон, а ставом 4. наведеног члана предвиђени су услови под којима окривљени преко свог браниоца може поднети захтев

за заштиту законитости, а то је учињено таксативним набрајањем повреда закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и поступку пред апелационим судом – члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

Бранилац окривљеног АА – адвокат Драган Богдановић у преосталом делу захтева за заштиту законитости указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП, наводима да нема доказа да је окривљени подстрекао окривљеног ББ на извршење кривичног дела, износи своју верзију догађаја и своје чињеничне закључке другачије од оних утврђених побијаним пресудама, истичући пре свега чињеницу да у списима нема доказа да је окривљени АА наговорио било којег од тројице саокривљених на извршење кривичног дела.

Бранилац окривљеног ББ – адвокат Славиша Војиновић као разлог подношења захтева за заштиту законитости означава повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, а која је законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца. Међутим, наведену повреду закона образлаже наводима да побијаним пресудама нису на поуздан начин утврђени објективни и субјективни елементи кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ, те да су судске одлуке у потпуности погрешно тумачиле изведена вештачења у току поступка, односно да су произвољно и делимично тумачиле економско-финансијско вештачење, а да је вештачење утрошених енергената у спорном периоду у потпуности игнорисано, што је уз остале пропусте у доказном поступку и оцени изведених доказа, супротно члану 16. ЗКП.

На описани начин, по ставу овог суда, и бранилац окривљеног ББ – адвокат Славиша Војиновић указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП,

Поред изнетог, бранилац окривљеног ББ – адвокат Славиша Војиновић нумерише и образлаже и повреде закона из члана 438. став 1. тачка 11) и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 11) и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, члана 16. ЗКП, нити због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања у правноснажној одлуци, односно повреде закона из члана 440. ЗКП, то је Врховни суд захтеве бранилаца окривљених, у овом делу, оценио као недозвољене.

Поред изнетог, бранилац окривљеног ББ – адвокат Славиша Војиновић у захтеву за заштиту законитости означава и повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, која је такође законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, али наводи захтева браниоца окривљеног, не садрже објашњење у чему се конкретно та повреда састоји, односно не наводи који је то незаконит доказ на којем је пресуда заснована.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за подношење (члан 485. став 1. ЗКП), а у случају из члана 485. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП мора се доставити одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

Сходно изнетом, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, у делу у који се односи на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења разлога за подношење захтева, а што у случају подношења захтева за заштиту законитости због повреде закона члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, подразумева опредељење повреде, због које се захтев подноси, као и образложење у чему се та повреда конкретно састоји.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа – судија
Бата Цветковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић